

УДК 342.9:004.738.5(477)

DOI 10.33244/2617-4154.2(23).2026.75-84

В. Г. Кравченко,*кандидат юридичних наук,**доцент кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права,
Державний торговельно-економічний університет***V. H. Kravchenko,***PhD in Law, Associate Professor at the Department of Administrative,
Financial and Information Law,**State University of Trade and Economics**email: v.kravchenko@knute.edu.ua***ORCID 0009-0004-9302-9036**

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ

LEGAL REGULATION OF ELECTRONIC GOVERNMENT IN UKRAINE AT THE CURRENT STAGE OF STATE FORMATION

У статті досліджено правове регулювання електронного урядування в Україні на сучасному етапі державотворення. Визначено, що електронне урядування є комплексною формою організації публічного управління, яка поєднує правові, організаційні, технологічні та соціальні елементи. Акцентовано увагу на тому, що цифровізація діяльності органів влади не повинна зводитися лише до створення електронних сервісів або переведення адміністративних послуг в онлайн-формат. Її основне призначення полягає в забезпеченні більш доступної, прозорої, ефективної та людиноцентричної взаємодії між державою й суспільством.

Проаналізовано нормативну основу електронного урядування, зокрема акти, що регулюють електронний документообіг, електронну ідентифікацію, електронні довірчі послуги, надання публічних електронних послуг, функціонування державних реєстрів, захист персональних даних, доступ до публічної інформації та інформаційну безпеку. Окрему увагу приділено проблемам нормативної фрагментарності, недостатньої інтеграції інформаційних систем, цифрової нерівності, технічної неспроможності окремих органів влади та відсутності чітких механізмів відповідальності за неналежне функціонування електронних сервісів.



Ця робота ліцензується відповідно до [Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/).

© Кравченко В. Г., 2026

Зроблено висновок, що подальший розвиток електронного урядування має бути спрямований на систематизацію законодавства, уніфікацію термінології, запровадження єдиних технічних стандартів, посилення кібербезпеки, захист персональних даних і створення дієвих гарантій для користувачів електронних послуг.

Визначено, що найбільш перспективними способами вдосконалення є систематизація законодавства, уніфікація термінології, запровадження єдиних технічних стандартів, посилення кібербезпеки, розвиток цифрової інклюзії, підвищення цифрової грамотності населення та створення ефективних процедур захисту прав користувачів електронних послуг. Електронне урядування має розвиватися як людиноцентрична модель публічного управління, в якій цифрові інструменти не замінюють правові гарантії, а посилюють їх.

Ключові слова: електронне урядування, цифрова держава, публічне управління, електронні послуги, адміністративні послуги, електронна ідентифікація, державні реєстри, цифровізація, персональні дані, інформаційна безпека.

The article examines the legal regulation of e government in Ukraine at the current stage of state building. It is determined that e government is a complex form of public administration that combines legal, organizational, technological and social elements. The article emphasizes that the digitalization of public authorities should not be limited only to the creation of electronic services or the transfer of administrative procedures into an online format. Its main purpose is to ensure more accessible, transparent, efficient and human centered interaction between the state and society.

The article analyzes the legal framework of e government, including legal acts regulating electronic document flow, electronic identification, electronic trust services, public electronic services, state registers, personal data protection, access to public information and information security. Particular attention is paid to the problems of fragmented legislation, insufficient integration of information systems, digital inequality, limited technical capacity of certain public authorities and the lack of clear mechanisms of responsibility for improper functioning of electronic services.

It is concluded that the further development of e government should be aimed at systematizing legislation, unifying terminology, introducing common technical standards, strengthening cybersecurity, protecting personal data and creating effective guarantees for users of electronic services.

It was determined that the most promising ways of improvement are the systematization of legislation, unification of terminology, introduction of common technical standards, strengthening cybersecurity, development of digital inclusion, increasing the digital literacy of the population and creation of effective procedures for protecting the rights of users of electronic services. E-government should develop as a human-centric model of public administration, in which digital tools do not replace legal guarantees, but strengthen them.

Keywords: e government, digital state, public administration, electronic services, administrative services, electronic identification, state registers, digitalization, personal data, information security.

Постановка проблеми. Електронне урядування в Україні розвивається швидкими темпами, однак його правове регулювання залишається недостатньо узгодженим. Значна кількість нормативних актів регулює окремі елементи цифрової взаємодії, проте не завжди формує цілісну та послідовну систему. На практиці це породжує проблеми доступності електронних послуг, захисту персональних даних, технічної сумісності державних реєстрів і відповідальності за збої цифрових сервісів. Тому виникає потреба в комплексному аналізі правового регулювання електронного урядування та визначенні способів його вдосконалення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі аспекти електронного урядування та цифрової трансформації публічної влади розглядали в своїх працях В. Авер'янов, О. Андрійко, І. Арістова, О. Баранов, А. Берlach, Ю. Битяк, К. Беляков, В. Білоус, В. Брижко, В. Гавловський, В. Галунько, М. Гурковський, М. Гуцалюк, С. Єсімов, Р. Калюжний, М. Ковалів, Т. Коломoeць, В. Колпаков, А. Комзюк, Б. Кормич, О. Кузьменко, В. Курило, В. Ліпкан, А. Новицький, С. Петков, О. Рябченко, І. Сквірський, В. Цимбалюк, М. Швець, І. Шопіна, Х. Ярмачі та інші науковці. У їхніх дослідженнях увага приділялася загальним засадам адміністративно-правового регулювання, інформаційним правовідносинам, електронній взаємодії органів влади, цифровим сервісам, правовому статусу учасників електронного урядування та гарантіям захисту інформації.

Метою статті є дослідження сучасного стану правового регулювання електронного урядування в Україні, визначення основних проблем його реалізації та обґрунтування напрямів удосконалення правового механізму електронної взаємодії держави, громадян і бізнесу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Електронне урядування на сучасному етапі розвитку української держави потрібно розглядати як один із ключових проявів трансформації публічної влади. Його зміст не обмежується створенням вебсайтів органів влади або переведенням окремих адміністративних послуг в онлайн-формат. Йдеться про зміну самої моделі взаємодії між державою, громадянином і бізнесом, за якої публічна адміністрація має діяти швидше, прозоріше, зручніше та більш орієнтовано на потреби людини. У цьому аспекті електронне урядування набуває правового, організаційного, технологічного й соціального значення.

Конституційною основою розвитку електронного урядування є положення про те, що людина, її життя та здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю [1]. Важливим програмним документом у цій сфері є Концепція розвитку електронного урядування в Україні, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20 вересня 2017 року № 649-р. У ній електронне урядування розглядається як форма організації державного управління, що має сприяти ефективності, відкритості та прозорості діяльності органів влади з використанням інформаційно комунікаційних технологій [2]. Значення цієї Концепції полягає в тому, що вона визначила загальні напрями цифрової трансформації публічного управління, зокрема модернізацію публічних послуг, розвиток електронної взаємодії органів влади, відкритих даних, електронної демократії та цифрової інфраструктури.

Водночас Концепція як програмний документ не може самостійно забезпечити повноцінне правове регулювання електронного урядування. Її положення мають реалізовуватися через закони, постанови Кабінету Міністрів України, технічні порядки, адміністративні процедури та організаційні рішення. Саме тут виникає одна із ключових проблем сучасного правового регулювання. Нормативна база електронного урядування в Україні є достатньо широкою, однак вона складається зі значної кількості актів, що регулюють окремі елементи цифрової взаємодії. Через це система іноді виглядає фрагментарною, а правові приписи можуть не завжди бути узгодженими між собою.

Основу електронного документообігу становить Закон України від 22 травня 2003 року № 851-IV «Про електронні документи та електронний документообіг». Він закріплює правові засади створення, відправлення, передавання, одержання, зберігання та використання електронних документів [3]. Його значення для електронного урядування полягає в тому, що електронна форма документа визнається повноцінним юридичним інструментом управлінської діяльності. Без такого правового фундаменту неможливо було б забезпечити електронну комунікацію між органами влади та громадянами, електронні заяви, електронні відповіді, електронні довідки, цифрові витяги та інші документи.

Однак правове визнання електронного документа саме собою не вирішує всіх проблем. На практиці важливим є питання сумісності інформаційних систем, однаковості форматів, технічної можливості перевірки електронного документа, доступності електронних архівів і довгострокового збереження цифрових даних. Якщо один орган влади створює електронні документи в одній системі, а інший не має технічної можливості їх належно прийняти або перевірити, електронне урядування втрачає частину своєї ефективності. Тому правове регулювання, на наше переконання, має бути пов'язане з технічними стандартами та реальною організаційною спроможністю органів влади.

Не менш важливим є Закон України від 5 жовтня 2017 року № 2155-VIII «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги», який регулює відносини у сфері електронної ідентифікації та надання електронних довірчих послуг [4]. Для електронного урядування цей акт має фундаментальне значення, оскільки без належної ідентифікації особи неможливо забезпечити юридично значиму взаємодію з державою. Громадянин має бути впевненим, що подана ним електронна заява буде прийнята як справжня, а держава повинна мати механізм перевірки особи, яка звертається за послугою. Водночас електронна ідентифікація має бути не лише надійною, а й доступною для різних категорій населення.

Проблема доступності є однією з центральних у сфері електронного урядування. Якщо електронні послуги фактично доступні лише для громадян із високим рівнем цифрової грамотності, сучасними пристроями та стабільним інтернетом, то така модель може поглиблювати нерівність. Особливо це стосується людей похилого віку, осіб з інвалідністю, мешканців сільських територій, внутрішньо переміщених осіб, військовослужбовців і громадян, які через життєві обставини мають обмежений доступ до цифрових інструментів. Тому правове регулювання електронного урядування має враховувати не лише технологічну можливість надання послуги онлайн, а й реальну здатність особи скористатися такою послугою.

Важливим є Закон України від 15 липня 2021 року № 1689-IX «Про особливості надання публічних електронних послуг», у якому закріплено окремі підходи до надання публічних послуг в електронній формі та створено правове підґрунтя для подальшого розвитку цифрових сервісів [6]. Його значення полягає в тому, що він переводить електронні послуги з площини експериментальних або допоміжних механізмів у сферу повноцінного правового регулювання. Водночас для практичної ефективності цього Закону потрібним є постійне оновлення підзаконних актів, інтеграція реєстрів і забезпечення однакового підходу до якості електронних послуг.

Закон України від 6 вересня 2012 року № 5203-VI «Про адміністративні послуги» також має істотне значення для досліджуваної теми, оскільки визначає правові засади реалізації прав і законних інтересів фізичних та юридичних осіб у сфері надання адміністративних послуг [5]. У контексті електронного урядування цей Закон має сприйматися як загальна основа сервісної функції держави. Електронна форма надання послуги повинна не змінювати правову природу адміністративної послуги, а спрощувати доступ до неї. Тому цифровізація не може зводитися лише до створення електронної форми заяви. Вона має охоплювати весь спосіб отримання послуги, включно із ідентифікацією, поданням документів, перевіркою інформації, оплатою, отриманням результату та можливістю оскарження.

Одним із найбільш помітних інструментів електронного урядування в Україні є єдиний державний вебпортал електронних послуг Дія. Його функціонування врегульовано постановою Кабінету Міністрів України від 4 грудня 2019 року № 1137 [7]. Портал Дія став практичним втіленням ідеї держави як сервісу, оскільки поєднав в одному цифровому середовищі доступ до адміністративних та інших публічних послуг, електронних документів, реєстрів, звернень та інформаційних сервісів. Саме розвиток Дії показав, що електронне урядування може бути не абстрактною концепцією, а щоденним інструментом взаємодії громадянина з державою.

Водночас концентрація значної кількості сервісів в одному цифровому середовищі породжує нові правові виклики. Йдеться про захист персональних даних, кіберстійкість, доступність сервісу під час воєнного стану, надійність електронної ідентифікації, відповідальність за технічні збої, а також правові наслідки помилок у державних реєстрах. Якщо особа не може отримати послугу через технічний збій, неправильні дані в реєстрі або відсутність інтеграції між інформаційними системами, виникає питання про те, хто і в якому порядку має усунути таку проблему. Саме тому подальший розвиток електронного урядування потребує чіткішого закріплення процедур відповідальності, виправлення помилок і захисту прав користувачів цифрових сервісів.

Не можна оминати Закон України від 18 листопада 2021 року № 1907-IX «Про публічні електронні реєстри» [8]. Електронні реєстри є інформаційною основою більшості сучасних цифрових послуг. Якщо дані в реєстрах є точними, актуальними й доступними для міжвідомчої взаємодії, громадянин не повинен багаторазово подавати одні й ті самі документи до різних органів влади. Проте якщо реєстри не інтегровані між собою, містять помилки або мають різні технічні стандарти, електронна послуга може перетворитися на цифрову копію старої бюрократичної процедури. Тому вважаємо, що правове регулювання реєстрів має бути спрямоване не лише на створення баз даних, а й на забезпечення їхньої взаємодії, достовірності, захищеності та підзвітності.

З цією проблемою пов'язане питання електронної взаємодії державних інформаційних ресурсів. Постанова Кабінету Міністрів України від 10 травня 2018 року № 357 регулює окремі питання організації електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів [17]. Практичне значення такої взаємодії полягає в тому, що органи влади мають отримувати відповідні дані один від одного без перекладання цього обов'язку на громадянина. У перспективі принцип має бути таким: якщо держава вже має певну інформацію про особу або об'єкт, вона не повинна повторно вимагати її від заявника без обґрунтованої потреби. Це одна з основних ознак зрілого електронного урядування.

Особливо показовим прикладом розвитку електронного урядування в умовах воєнного стану є мобільний застосунок Резерв+, створений Міністерством оборони України. Він функціонує як електронний кабінет призовників, військовозобов'язаних і резервістів та дає змогу оновлювати персональні дані й отримувати інформацію про військово-обліковий статус [15]. Його поява свідчить про те, що електронне урядування охоплює не лише традиційні адміністративні послуги, а й сфери оборони, мобілізаційного обліку та національної безпеки. Водночас такі сервіси потребують особливо високого рівня правового захисту, оскільки вони працюють із чутливою інформацією, яка стосується військового обліку, персональних даних і безпеки держави.

Розвиток Резерв+ також демонструє загальну тенденцію сучасного електронного урядування: держава дедалі частіше переходить від моделі вебсайту як інформаційного ресурсу до моделі мобільного застосунку як повноцінного інструменту реалізації прав і обов'язків. Це має позитивні наслідки, оскільки громадянин отримує швидший доступ до публічного сервісу. Проте виникають і ризики. Зокрема, потрібно чітко визначати юридичну силу електронного документа, порядок виправлення помилкових даних, можливість альтернативного офлайн-способу звернення, відповідальність за технічну недоступність сервісу та гарантії недискримінації осіб, які не мають смартфона або стабільного інтернету.

У цьому контексті слушною є позиція М. Сливки та А. Гінди щодо переваг електронних адміністративних послуг. Дослідниці пов'язують якісні електронні послуги зі зменшенням можливостей зловживання посадовим становищем, економією часу, швидким доступом до інформації, сприятливими умовами для бізнесу, зменшенням безпосереднього контакту з посадовими особами та прозорішою оплатою послуг [12, с. 197]. Ці переваги справді відображають соціальну цінність електронного урядування. Однак вони можуть бути досягнуті лише за умови, що електронна послуга є повною, зрозумілою та юридично завершеною. Якщо громадянин може подати заяву онлайн, але все одно повинен особисто приносити документи або додатково звертатися до посадової особи, така послуга не досягає своєї мети.

Саме тому основним критерієм якості електронного урядування має бути не кількість доступних онлайн-сервісів, а ступінь завершеності електронної процедури. Повноцінна електронна послуга повинна охоплювати весь цикл: подання звернення, перевірку даних, оплату, отримання результату, інформування про стан розгляду, можливість виправлення помилок і оскарження. Якщо хоча б один із цих елементів залишається поза цифровим середовищем без об'єктивної причини, електронне урядування зберігає елементи старої адміністративної моделі.

Критично важливою є теза С. Бевз про те, що нормативне забезпечення електронного урядування може повільно реалізовуватися через технічні причини, серед яких відсутність типових програмних рішень, єдиних форматів, технічного адміністратора та зрозумілої термінології [13, с. 25]. Ця позиція залишається актуальною, оскільки правове регулювання цифрової сфери не може бути ефективним без технологічної реалізації. Закон або постанова можуть закріпити певну електронну процедуру, але якщо органи влади не мають технічної спроможності її виконати, норма фактично залишається декларативною.

Окремої уваги заслуговує позиція Н. П. Бортник, яка розглядає електронне урядування як важливий напрям адміністративно правового регулювання, що потребує не лише технологічного оновлення, а й належного правового забезпечення, узгодженості процедур і гарантування прав громадян у цифровому середовищі [14]. Такий підхід дає змогу підкреслити, що цифровізація публічного управління повинна розвиватися не ізольовано від правових принципів, а на основі законності, доступності, прозорості та відповідальності держави перед особою.

Отже, правове регулювання електронного урядування має поєднувати юридичні приписи, технічні стандарти, бюджетне забезпечення, кадрову підготовку та адміністративну відповідальність. Навіть якісно закріплена електронна процедура не буде ефективною, якщо органи влади не мають технічної спроможності її реалізувати, а громадяни фактично позбавлені можливості нею скористатися. Саме тому розвиток електронного урядування потрібно пов'язувати не лише з ухваленням нормативних актів, а й із забезпеченням реального доступу населення до цифрових сервісів.

Однією із основних проблем у цій сфері є цифрова нерівність. У великих містах, де наявний стабільний інтернет, розвинена інфраструктура та вищий рівень цифрової грамотності, користування електронними послугами є значно простішим. Натомість у віддалених сільських громадах, на територіях, що постраждали від бойових дій, а також серед людей похилого віку, осіб з інвалідністю, внутрішньо переміщених осіб, ветеранів і військовослужбовців доступ до електронних сервісів може бути ускладненим. У зв'язку з цим електронне урядування не повинно повністю витіснити традиційні способи звернення до органів влади. Його призначення полягає в розширенні можливостей людини, а не в створенні нового адміністративного бар'єра.

Для подолання цифрової нерівності доцільно розвивати мережу пунктів цифрової підтримки в центрах надання адміністративних послуг, бібліотеках, органах місцевого самоврядування та соціальних установах. Такі пункти можуть допомагати громадянам користуватися електронним підписом, подавати заяви через Портал Дія, перевіряти інформацію в державних реєстрах, отримувати електронні послуги та консультації щодо цифрових процедур. Це дасть змогу зробити електронне урядування більш інклюзивним і доступним для різних груп населення.

Окремим важливим напрямом є захист персональних даних. Закон України від 1 червня 2010 року № 2297-VI «Про захист персональних даних» визначає правові засади захисту персональних даних під час їхньої обробки [11]. У сфері електронного урядування це питання має особливе значення, оскільки цифрові сервіси обробляють великі масиви інформації про особу, зокрема паспортні, податкові, соціальні, медичні,

військово облікові, майнові та інші дані. Чим більше адміністративних послуг переходить в електронну форму, тим вищими мають бути стандарти захисту такої інформації.

Проблема полягає не лише в ризику незаконного доступу до персональних даних, а й у недостатній прозорості їхньої обробки. Громадянин повинен розуміти, хто саме використовує його дані, з якою метою, на якій правовій підставі, впродовж якого строку та яким способом можна виправити помилкову інформацію. Тому доцільно посилити механізми повідомлення особи про використання її даних у державних реєстрах, запровадити зрозумілі процедури виправлення неточностей і розвивати інструменти контролю за доступом посадових осіб до персональної інформації.

Не менш важливою є інформаційна безпека. Закон України від 5 липня 1994 року № 80/94-ВР «Про захист інформації в інформаційно комунікаційних системах» встановлює правові засади захисту інформації в таких системах [16]. В умовах воєнного стану кібербезпека електронного урядування набуває стратегічного значення, оскільки державні цифрові сервіси можуть бути об'єктами кібератак, інформаційних операцій, спроб несанкціонованого доступу або пошкодження даних. Тому розвиток електронного урядування має супроводжуватися постійним оновленням систем захисту, резервуванням даних, аудитом безпеки та швидким реагуванням на інциденти.

На сучасному етапі державотворення електронне урядування стало одним із чинників стійкості держави. В умовах війни цифрові сервіси дали змогу зберегти доступ громадян до документів, адміністративних послуг, соціальних виплат, податкових сервісів, військово облікової інформації та інших важливих інструментів. Це свідчить, що цифровізація має не лише адміністративне, а й безпекове значення. Водночас воєнні умови показали потребу в стійкості цифрової держави до кібератак, перебоїв електропостачання, втрати доступу до інтернету, міграції населення та підвищеного навантаження на державні реєстри.

Закон України від 1 грудня 2022 року № 2807-IX «Про Національну програму інформатизації» має важливе значення для формування державної політики у сфері інформатизації [9]. Його роль полягає в тому, що цифровізація не може бути хаотичною або залежати лише від окремих ініціатив органів влади. Вона потребує планування, координації, фінансування, оцінювання ефективності та узгодження з державними пріоритетами. Без системного підходу електронне урядування розвиватиметься нерівномірно, коли одні сервіси будуть сучасними та зручними, а інші залишатимуться застарілими або формальними.

Закон України від 13 січня 2011 року № 2939-VI «Про доступ до публічної інформації» також має значення для електронного урядування, оскільки відкритість інформації є важливою передумовою прозорості влади [10]. Електронні ресурси органів влади повинні не лише забезпечувати надання послуг, а й відкривати доступ до інформації про діяльність державних органів, їх рішення, бюджети, публічні закупівлі, регуляторні акти та інші суспільно значущі дані.

Авторський аналіз дає змогу виокремити основні проблеми правового регулювання електронного урядування в Україні. До них належать нормативна фрагментарність, технічна неоднорідність інформаційних систем, недостатня інтеграція державних реєстрів, цифрова нерівність, ризики порушення персональних даних, загрози кібербезпеці та

нечіткість відповідальності за технічні помилки або неналежну якість електронних послуг. Отже, правове регулювання електронного урядування в Україні перебуває на етапі активного розвитку. Уже сформовано значну нормативну основу, яка охоплює електронні документи, електронну ідентифікацію, довірчі послуги, публічні електронні послуги, державні реєстри, доступ до інформації, захист персональних даних та інформаційну безпеку. Водночас технологічний розвиток випереджає традиційні адміністративні процедури, тому законодавство потребує подальшого вдосконалення.

Підсумовуючи, електронне урядування потрібно розуміти як комплексну систему правових, організаційних і технологічних засобів, спрямованих на підвищення ефективності публічного управління та забезпечення прав людини в цифровому середовищі. Його успішність залежить не лише від кількості електронних сервісів, а й від якості законодавства, рівня кібербезпеки, захисту персональних даних, доступності для громадян, інтеграції реєстрів і відповідальності органів влади.

Висновки. Електронне урядування в Україні є важливим напрямом модернізації публічного управління та одним із показників розвитку сучасної цифрової держави. Його правове регулювання охоплює значну кількість нормативних актів, які визначають порядок електронного документообігу, електронної ідентифікації, надання електронних послуг, функціонування публічних реєстрів, захисту інформації та персональних даних. Водночас наявність широкої нормативної бази не усуває проблем фрагментарності, технічної неоднорідності, цифрової нерівності, недостатньої відповідальності за якість електронних сервісів і потреби в кращій інтеграції державних інформаційних систем.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr#Text>
2. Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні : розпорядження Кабінету Міністрів України від 20 вересня 2017 р. № 649-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/649-2017-p#Text>
3. Про електронні документи та електронний документообіг : Закон України від 22 травня 2003 р. № 851-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 36. Ст. 275. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text>
4. Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги : Закон України від 5 жовтня 2017 р. № 2155-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 45. Ст. 400. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text>
5. Про адміністративні послуги : Закон України від 6 вересня 2012 р. № 5203-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 32. Ст. 409. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17#Text>
6. Про особливості надання публічних електронних послуг : Закон України від 15 липня 2021 р. № 1689-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2021. № 44. Ст. 347. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1689-20#Text>

7. Питання Єдиного державного вебпорталу електронних послуг та Реєстру адміністративних послуг : постанова Кабінету Міністрів України від 4 грудня 2019 р. № 1137. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1137-2019-п#Text>
8. Про публічні електронні реєстри : Закон України від 18 листопада 2021 р. № 1907-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1907-20#Text>
9. Про Національну програму інформатизації : Закон України від 1 грудня 2022 р. № 2807-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2023. № 51. Ст. 127. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2807-20#Text>
10. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13 січня 2011 р. № 2939-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 32. Ст. 314. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text>
11. Про захист персональних даних : Закон України від 1 червня 2010 р. № 2297-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2010. № 34. Ст. 481. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>
12. Сливка М., Гінда А. Правове регулювання надання електронних адміністративних послуг. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Юридичні науки*. 2021. № 3 (31). С. 195–202. DOI : <http://doi.org/10.23939/law2021.31.195>
13. Бевз С. Адміністративно правове регулювання електронного урядування у сфері господарської діяльності. *Актуальні проблеми правознавства*. 2019. № 3 (19). С. 23–28. DOI : <https://doi.org/10.35774/app2019.03.023>
14. Бортник Н. П. Адміністративно правове регулювання електронного врядування в Україні. *Академічні візії*. 2023. № 20. DOI : <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.10012372>
15. Резерв+ / Міністерство оборони України : офіційний вебресурс. URL : <https://reserveplus.mod.gov.ua/>
16. Про захист інформації в інформаційно комунікаційних системах : Закон України від 5 липня 1994 р. № 80/94-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 31. Ст. 286. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80/94-вр#Text>
17. Деякі питання організації електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів : постанова Кабінету Міністрів України від 10 травня 2018 р. № 357. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/357-2018-п#Text>

Дата надходження 05.02.2026

Дата прийняття 25.02.2026

Дата рекомендації 28.05.2026

Дата публікації 30.06.2026